
Monarquia, municipi i proveïment a Barcelona sota els Trastàmara (1412-1516)

Pol Serrahima, Universitat de Lleida

Un dels problemes rellevants de la historiografia de les institucions és saber quines van ser les forces que van liderar els processos d'uniformització política territorial i liberalització econòmica que van tenir lloc a Europa entre els segles XIV i XVIII. Les tesis més tradicionals, revigoritzades per Wim Blockmans i d'altres en les darreres dècades, concedeixen als estats, generalment representats per les monarquies, el paper primordial en l'organització centralitzada dels territoris, i reserven a les ciutats, defensores dels seus particularismes, un paper d'oposició. Paradoxalment, però, les ciutats, malgrat els seus privilegis jurídics, en són elements indispensables, perquè, sense ells, hom diria que es fa difícil concebre, fins i tot, el concepte mateix de centralitat. Així, en els darrers anys, alguns autors han plantejat la necessitat de recerques que mostrin la diversitat existent de processos de construcció estatal, així com la dificultat de reduir el paper de les urbs a un model preestablert.

L'organització del proveïment alimentari de les ciutats, en ser precisament una esfera en què els interessos de monarques i grans municipis sovint entraven en conflicte, però també molts cops conflueixen, esdevé un àmbit d'estudi molt important en la discussió sobre aquest assumpte. La nostra comunicació presenta les conclusions d'un estudi que es proposa revisar els eixos principals de conflicte i entesa entre el monarca i el Consell de Cent al voltant del proveïment frumentari de la ciutat durant els anys de regnat dels Trastàmara, un període particularment important per a la formació estatal a la península Ibèrica i a Catalunya.

Aquest estudi és part d'una recerca doctoral més àmplia i es fonamenta en l'anàlisi sistemàtica de l'intercanvi epistolar entre monarquia i municipi durant un centenar llarg d'anys. Els resultats suggereixen que la relació entre municipi i monarquia no fou monolítica, sinó que, malgrat les continuïtats en la retòrica, varià substancialment diverses vegades entre segle XV i el principi del XVI. S'insinua a més que, tot i la tradicional defensa barcelonina dels privilegis propis i la innegable conflictivitat inherent a les relacions entre monarquia i ciutat, Barcelona també jugà un paper en la centralització territorial del Principat, sovint en línia amb els interessos monàrquics.